Bensår, ankeltrycksmätning med doppler

Ankeltrycksmätning och beräkning av ankel-/armindex ingår i diagnostiken av svårläkta sår på underben och fot. Undersökningen används för att identifiera arteriell insufficiens och bedöma graden av nedsatt arteriell cirkulation. Resultatet bidrar till bedömningen av sårläkningsförutsättningar, val av behandling och behov av vidare kärlutredning.

Beräkna ankeltryckindex på alla patienter med svårläkt sår på fot eller underben samt innan start av kompressionsbehandling.

Gör så här:

- Undersökning utförs bäst då patienten ligger.
- Låt patienten vila en stund innan mätningen, cirka 5-10 minuter.
- Mät blodtrycket i arm med blodtrycksmanschett och stetoskop eller doppler, Anteckna det systoliska värdet.
- Fäst blodtrycksmanschetten runt ankel. Om sår i området, skydda med gladpack eller film t.ex. tegaderm.
- Palpera arteria dorsalis pedis på fotrygg. Leta fram pulsation i artären med dopplergivaren, använd rikligt med kontaktgel. Vinkla proben i 45 gradig riktning mot hjärtat.
- Pumpa upp blodtrycksmanschett till det att artärljud upphör, pumpa ytterligare cirka 20 mmHg. Släpp därefter ut luft och när pulsationer åter hörs noteras det som systoliskt ankeltryck.
- Upprepa tryckmätning även vid arteria tibialis posterior som man finner strax bakom/nedom inre malleol (fotknöl).
- Det högsta värdet används om enbart den ena artären kan avlyssnas eller om värdena skiljer sig åt.

Beräkna ankel/armindex

ankeltryck mmHg

---------- = Ankelarm index

armtryck mmHg

Referensvärden för ankel-/armtrycksindex:

0,9-1,4	Normal arteriell insufficiens
0,8-0,9	Normal-måttlig arteriell insufficiens
0,7-0,8	Något nedsatt arteriell insufficiens
< 0,7	Nedsatt arteriell cirkulation
< 0,5	Kritisk ischemi

Patienter med grav arteroskleros och diabetiker kan få falskt höga ankeltryck p.g.a. förkalkade och stela kärl som inte är komprimerbara, ankel/arm index mer än 1,4.

ABI ska alltid bedömas i relation till patientens kliniska bild och får inte tolkas som ett isolerat värde. Symtom och tecken på arteriell insufficiens, såsom vilosmärta, smärta vid gång, nedsatt eller avsaknad av puls samt hud- och temperaturförändringar, ska vägas in i bedömningen. Vid diskrepans mellan ABI och den kliniska bilden bör den arteriella cirkulationen utredas vidare.

Kompressionsbehandling ska utföras av personal med adekvat kompetens för att bedöma, applicera och följa upp behandlingen.

Vid ankeltryck <80 mmHg eller ABI <0,8 krävs särskild försiktighet vid kompressionsbehandling och en individuell bedömning av arteriell cirkulation och lämplig kompressionsnivå.

Tåtrycksmätning

För tåtrycksmätning skickas remiss till klin fys.

Referensvärden för tåtrycksindex:

> 0,65	Normal arteriell cirkulation
0,5-0,65	Något nedsatt arteriell cirkulation
0,3-0,49	Nedsatt arteriell cirkulation
< 0,3	Kritisk ischemi